

[Aksel Møller.]

Omraade holder sit Indtog her i Landet og tager sig betalt, naar Tiden dertil er inde, hos de danske Forbrugere.

En Trustdannelse kan meget vel finde Sted ud fra højest respektable Motiver, og dens Ledelse kan være besjælet af de allerbedste Hensigter, men medens Trusten varer, forgaar de Mænd, der leder den, og i det lange Løb vil Fortsættelsen ofte blive langt mindre ideel end Begyndelsen.

Jeg tør ikke bestride, ønsker heller ikke at gøre det, at der for de Landsmænd, som staar i Spidsen for Dannelsen af dette nye Monopol, kan have været Motiver, som i høj Grad, alt taget i Betragtning, har taget Hensyn til danske Interesser, ja, disse Mænd kan maaske endog have befundet sig i den Situation, at de, for at forhindre en yderligere Fremtrængen af den udenlandske Kapital eller for at sikre Danmarks Forsyning fremover med Raastoffer til Margarineproduktionen, har ment det nødvendigt at indgaa en Alliance med Verdensmonopolet. Er det virkelig saadanne Motiver, der til syvende og sidst skal søges bag Oprettelsen af Margarine-monopolet, findes der efter min Mening ikke nogen anden Institution her i Landet, der kan redde os fra en Monopolisering paa dette Omraade; for en Verdenstrusts Indblanding i vore Forhold, end den høje Regering og Rigsdag, for alene den Samling, der her kan finde Sted af det danske Folks Kræfter, vil være i Stand til at forhindre de fremmedes Indtrængen paa Markedet og deres Herredømme over den danske Produktion.

Den Verdenskoncern, som man Gang paa Gang, naar man gennemgaar de Oplysninger, der foreligger om Margarine-Compagniet, støder paa, er den hollandsk-engelske Trust Unilever. Den begyndte som et Monopol i Sæbeproduktionen, kastede sig derefter over Verdensherredømmet over Spiseoliebranchen og raader formentlig over en betydelig Mængde af den vegetabiliske Raaolie, i alt Fald vel over den Del af Produktionen, som er til Salg paa vore Breddegrader. Denne Trust opslugte i sin Tid Danmarks gode Ven Margarineproducenten Maypole, den har Herredømmet i Sverige og Norge og i alle frie Lande ikke blot i vor Verdensdel, men overalt, hvor det britiske Flag vajer og hvor hollandsk Indflydelse er trængt frem. I Danmark har Margarineproducenterne med Held afvist Monopolet baade i Slutningen af 20erne og i Begyndelsen af 30erne. Nu har ogsaa de kapituleret.

Det er gennem Herredømmet over Margarinefabrikken Solo i Sønderborg og Korsør Margarinefabrik, at Unilever er trængt ind

paa det danske Marked; Unilever har endvidere sin Kaardspids rettet direkte imod den danske Butikshandel gennem sit Herredømme over 150 Butiksudsalg, de saakaldte Palma-Forretninger. Ved Hjælp af disse Instrumenter har den fremmede Koncern skaffet sig Indflydelse i Margarinefabrikantforeningen, der omfatter de største Producenter, og det er paa Basis af denne Forening, Margarinecentralen er oprettet.

Paa Forhaand kan man altsaa ikke bestride Rigtigheden af, at det Motiv til Sammenslutningen, som jeg har set offentlig fremført, at man gennem denne Sammenslutning netop har villet standse yderligere Fremtrængen af den udenlandske Indmarch paa det danske Marked, men i hvilken Udstrækning dette Argument vil holde over for den barske Virkelighed, lader sig kun vanskeligt bedømme. Det lader sig ej heller klare i denne Debat, men i og for sig vel kun — medmindre den højtærede Handelsminister i Dag i sit Svar paa denne Forespørgsel giver Oplysninger, som ingen anden har haft Lejlighed til at se — gennem en senere grundig Undersøgelse af disse Forhold.

Jeg har set, at man i de Kredse, som har tilvejebragt denne nye Sammenslutning, har lagt særlig Vægt paa over for Offentligheden at give Indtryk af, at det her udelukkende drejede sig om Aftaler vedrørende Distributionen. Det vilde imidlertid være forkert, om man slog sig til Ro med denne Oplysning. Der vil utvivlsomt, om ikke nu, saa dog senere i Forlængelse af Sammenslutningen og dens videre Liv ske baade Nedlæggelse af Virksomheder inden for denne og et Mandefald blandt de ca. 100 Margarinefabrikker, som staar udenfor. Hvor stort dette Mandefald vil blive, afhænger naturligvis i første Række af, om Købmandsstanden vil føle sig fristet til at lukke Døren for de ikke sammensluttede, de smaa Virksomheders Produkter. Hidindtil har Salget været aabent for alle, selv om et Bonussystems Tilløkkelser har draget.

Det er ud fra denne korte Begrundelse, at vi stiller vort Spørgsmaal til den højtærede Minister. Vort politiske Motiv er at bidrage til at beskytte Forbrugerne. Vi tror ikke paa, at en saadan Sammenslutning i det lange Løb, især ikke naar den stærke udenlandske Kapital staar bag ved, vil gøre sit Arbejde uden at forlange en endog særlig lønnende Stilling.

Vi mener, at det maa være en Opgave ud fra det Samfundssyn, vi hylder, at bevare saa mange frie, selvstændige Mellemstandsbedrifter som vel muligt. Vi mener, man bør forhindre, at de danske Detail-